

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

33. Chrysostomi Pietas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

& adeo pauper, tot malis cinctus, nec micras illa mensa obtinuit, etiam si vehementer optaret; neque horum quicquam eum læsit, non durius est obloquutus, non vocem edidit maledicam: sed ut aurum vehementiori igne magis purgatum splendescit; sic etiam ille tot reum asperitatibus vexatus omnibus fuit superior, tam plagis, quam quæ multis nascuntur inde perturbationibus. Si enim omnino pauperes eum diuites vident, tabescunt inuidia, & æmulatione contumuntur, ac vitam sibi non esse viuendam existimant, idque cum necessarius eis victus, & ministri suppetunt: Iste pauper, & quidem pauper ut nullus alius, nec pauper modo, verum etiam aeger, quippe non habebat, qui astaret, ut villo esset solatio, sed in media vrbe velut in extrema solitudine, fame tabescebat acerbissima, isti omnia tanquam ex fontibus affluere videbat, omni humano subsidio destitutus, canum linguis, ceu perpetua quædam mensa propositus (ita enim omnia eius membra luxata ac dissoluta erant, ut nec illa arcere posset) quam iniquo animo fuisset, nisi valde generosus, ac sapiens extitisset? Cernis qui se non lædat, etsi ab omnibus lædatur, nihil mali perpeti? reperam enim eandem orationem. Quid namque aduersa valetudo; quid solitudo eorum, qui astarent? quid accessus canum? quid mala diuitis vicinitas? quid magnus luxus, superbia, & arrogantia illius huic nocuerunt? num eum ad sustinenda pro virtute certamina reddiderunt molliorem? quid verò constantiam eius læsit? nihil vsquam; sed eum etiã magis corroborauit, & infinitarum ei materia coronarum, accessio prætoriorum, incrementum mercedis, seges maioris remunerationis extitit illa malorum multitudo, diuitisque crudelitas.

Comparanda descriptio siue antithesis quam habet de eodem argumento Chrysologus ser. 124.

In oratione de ordinat. floridius quoque renidet, ut in illa similitudine, cum dicit in pretiosis vnguentis nihil opus esse semper lecythum inuergere; verum etsi quis tantum superficiem attingat summis digitis, circumstantes replet suavitate fragrantia, ita & in laudibus, & *καὶ ἀκρας τῆς ἐπιφανείας ἀφῆται τοῖς δακτύλοις. τὸν τε ἀέρα ἀνέχρωσε, καὶ τοὺς παρόντας τῆς ἐυαδίας ἐπέπλησεν ἀπαυπίας.*

Chrysofomi pietas.

CAPVT XXXIII

ERat quidem & nature facilitate, & optimarum artium studijs ad has orationis delicias compositus, sed tamen longe malebat in concionibus pia dicere, & salutaria, quam docta, & suauia. Itaque si quid illi ornatus excideret, quod plausum hominum excitaret, vehementer animo angebatur, quod declarat homil. 31. in acta Apostolorum.

Hoc subuertit Ecclesias, quod & vos non queritis audire sermonem, qui compungere possit, sed qui oblectet, & tinnulo strepitu, & verborum compositione quasi citharcedos, & cantores, audientes: Et nos frigide, ac misere facimus nostris affectibus obtemperantes, quos repudiare oportebat.

Atque idem contingit, ac si pater filium, quem supra modum tenere amat, videat ægrotum. Tum illi quæcumque oblectant, potrigat, quæ autem vitia minime curet. Deinde quando obiurgatur à medicis, rationem reddat, dicens: Quid faciam? sentem puerum ferre nequeo. Miser, & ærumnose, ac proditor, neque enim talem, Patrem dixerim. Et quanto fatius fuerat modico temporis intervallo aliquid acerbis perpeffum perfectæ sanitati restitui, quam temporariam illam gratiam perpetui doloris fomitem fieri?

Hoc etiam nobis accidit, dum fosciculos verborum & compositionem, & harmoniam curiosius sectamur, ut canamus, non ut proficimus: ut simus in admiratione, non ut doceamus, ut oblectemus, non ut compungamus: ut cum plausu, & laudibus discedamus, non ut mores componamus.

Credite mihi, non dicerem alioquin, quoniam quando inter dicendum plausum excito, per illud quidem tempus humanum quiddam mihi accidit. Cur enim verum quis non dicat, & distrahor, & diffundor: vbi autem dum redeo, & intelligo plaudentes sine fructu abijisse, & si fructum accipere poterant à plausu, & laudibus perijisse ploro, gemo, & lachrymor, & quasi frustra omnia dixerim, sic afficior, mihi que ipsi dico: Quæ sudorum meorum utilitas, si auditores è verbis meis nihil

In fructus perreperunt. Et sepius quidem cogitavi legem ponere, quae huiusmodi plausus prohiberet, & suaderet, ut cum silentio audiretis. Sed sustinete oro, & credite mihi, & si placeat hanc nunc legem firmabimus, ne quis auditor plaudat quandiu nos loquimur. At si voluerit admirari, admiretur silens, nemo est qui prohibet. Omne autem studium, & alacritas in id collocetur, ut quae dicuntur, accipiantur. Quare applausistis? de hoc legem pono, vos autem nec audire potestis.

Haec ille, ex quibus planè apparet, quanto conciones ad pompam, & ostentationem factas odio prosequeretur, tum etiam plausus illos in Ecclesia excitari solitos auersaretur. Nec immeritò subuersionem Ecclesiarum nominat.

Panicula miseria. Periculum enim erat non mediocre, ne concionator, si plauderetur, intumesceret, sin contra, deiecto animo frangeretur. Itaque ut D. Augustini verbis utar, sicut auræ linguarum flauerant à pectoribus opinantium, ita ferebatur, vertebatur, torquebatur, obnubilabatur, summum profecto est miseriae, ubi Praeco veritatis, degenerat in mancipium veritatis.

Item homilia 19. in acta eos reprehendit, qui volunt noua legi, & dici.

Nouitate curiosus perstringitur. Verum quid dicunt plerique? semper (aiunt) eadem leguntur. Hoc vos maxime perdit. Itaque si quidem sciuissetis illa, neque sic oportebat ab illis recedere, quoniam & in theatri semper eadem fiunt, attamen non satiamini. Quænam eadem audes dicere? qui neque Prophetarum nomina scis, & non confunderis dicendo, ideo non audienda quoniam eadem leguntur? Et enim tu confessus es, quod eadem dicuntur. Ego si hoc protulisset, te sic accusassem: Te igitur oportebat ad aliam defensionem confugere, non ad hanc tuam accusationem. Dic oro, tu non admones filium tuum? Si igitur ille dicat, quod eadem semper inculcas: nonne contumeliam esse putas? Tunc non oportebat eadem dicere, quando & illa sciuissetis, & operibus declaremus: imo neque tum superflua lectio.

Chrysofomi doctrina.

CAPVT XXXIIII.

Nemini dubium esse potest, quin Chrysofomus, & ingenio acer, & labore, in studia semper intentus, & à puero ijs exercitus disciplinis, quibus ad magnarum artium decora iuuentus informari solet, magnis, tum profanae, tum sacrae eruditionis opibus fuerit cumulatus. Raro tamen peregrinam doctrinam promittit in concionibus, quod si quas historias Ethnicorum afferat, magno temperamento condire solet, ut cum de mala Socratis vxore loquitur homilia 26. in 1. ad Corinthios, neque Socratem, neque Xantippen nominat, sed grauitè insinuat.

Socratis vxor. 1. 5. 261. hom. 42.

Dicitur quidem certè quidam ex philosophis externis cum malam haberet vxorem, & nugatricem, & conuiciatricem, rogantibus, cur eam habere sustineret, dixisse, ut aopt haberes gymnasium, & palastram Philosophia: Ero enim (inquit) ceteris mior, si in ea quotidie erudiar, cumque à populo in hanc sententiam esset exclamatum, intulit: Magna voce exclamastis, sed ego valde desleo, cum Graeci sint nobis sapientiores: nobis qui iussi sumus Angelos imitari: Imò verò, qui iussi sumus Deum æmulati in ratione mansuetudinis, & homilia tertia aduersus Iudæos, cum varias philosophorum sectas enumerando appellasset Pythagoram, Zenonem, Platonem, Socratem, Diagoram, se excusat, quod ad Iudæorum captum se demiserit, non autem ex sui animi sententia fecerit. Οὐ γὰρ ἐξ οὐσίας τὸ τοῦ παυλοῦ γινώσκω. ἀλλὰ τὴν ἀδελφείαν τῶν Ἰουδαίων συγκαταβαίνοντες: & se purgat ab exēplo D. Pauli, qui Athenis dicturus non ex Prophetis, aut Euangelio, sed ab ara gentili sumpsit exordium.

Et Homilia 1. in 1. ad Timoth. Silentium in templis gentium supernè inscriptum, continebat digito os, & labia comprimebat, prættereuntes omnes silentij sic admonens, Hæc de Harpocrate Ægyptiorum intelligenda, non tamen plenus indicauit: & serm. in concubinos: non moueris, scilicet admirande vir, hæc ἀπὸ δὲ αἰῶνος est ihs, qui lapidibus cohabitauit, non hominibus. Ego autem audiui quod

H h h h z